

Nepodpisani se dopisi ne tiskaju. Priposlana se pisma tiskaju po 5 redaka stojećih, za svaki redak više 5 redaka, ili u slučaju onoliko koja se ne mogu sa upraviteljem. Novci za lijepe poštarske uplatnice (asogno postale) na administraciju "Naša Sloga" lino, prezimo i najbližu poštu valja točno označiti.

Komu list nedodje na vrijeme, neka to javi odpravničtvu u otvorenu pismu, za koje se na plaću poštarska, ako se izvana napiše: "Beklamacoja".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogom rasta male stvari, a nezloga sve pokvari". Nar. Pos.

Iznas svakog četvrtka na celom arku.
Dopisi se neradaju ako se i notiskaju.
Nablijezavani listovi se noprimeja. Prodajna s poštarnom stoji 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerno for. 2/3, i 1 za polgodina. Izvan crvenicu više poštarsina.
Na malo jedan broj 5 novča.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Carintia br. 28

GOVOR

zastupnika dra. M. Laginja u zasjedanju sabora istarskoga u Poreču godinu 1888. prigodom raspravo o pravačunu gospodarskoga vioda.

Visoki saboro! Vam je svima dobro poznato, kako sam ja ovih zadnjih godinah govorio ovdje talijanskim jezikom, da se nitko od Vas nemože potušiti, da nije razumio što se govori. Vi ste se prema nam ponašali tako, da su svi predložili od naše strane nikošiti makar biti udjelnici talijanskim jezikom; a kad smo hrvatski govorili, rekli ste, da niste razumjeli.

Što vidite s Vami je jednako ili Vam mi govorili jednaki ili drugim jezikom. Vi ste se lino zakleli tjerati, kako su rođeni, na konac; a kamo četa tim doći, vidit ćemo do koje godino.

Ja sam u tom popuštanju tako daleko išao, da mo moji birnički prijatelji drže za oportunistu stvarloga nego li je voličtvovali predsjednik sabora.

Viodo, da što sam ja na svemo imenu žrtvosao želud, da stvari dobrega sporazumka među nam bude korisno u istinu nije koristilo ništa. Povrađam se u pravo, koje mi niste kazali uzeti, govorim Vam opeta hrvatski. Za Vas je isto kao da govorim talijanski, ali mano do razumjeli oni, koji su me poslušali ovamo.

Nu pri tom opaziti mi je prije svega, da ja negovorim hrvatski zato, da Vas tobože crnim i ogovarim. To nije mo nudi ni običaj. Dapnda izjavljvam svako u ime svoje i u ime stranke, kojoj mi je čast pripadati, da se mi odvažimo ponu zadovoljan nastojanjem uprave gospodarskoga vioda ove pokrajine, onim jednoga jedinoga načelnoga pitanju, gdje se razlikuje i rad kojega smo stali, da djelovanje to običaj mora ostati u mnogom pogledu jalovo i bezkorisno za puk, kojega mi zastupamo.

Mi hvalimo voliki napor, trud i mučnu, kojom gospodarsko viodo gleda, da unaprvedi gospodarstvo u Istri. Mi hvalimo pokušaje, proučavanja, savjeta i sve što namjera na boljak puđnatva. Ali je toga nevolja, da mi kao zastupnici naroda nobi smjeli proauđiti svaki pojedini čin uprave i prigovoriti onomu, što nam se vidi neopraktično, nekorisno.

(Predsjednik opominje govornika, da je djelokrug gospodarskovenog vioda već unapred ustanovljen, to se samo u tom pogledu može razpravljati).

Istina je, što je rekao voličtvovali predsjednik, da je već zakonom ustanovljen krug u kojem, da djeluju agrarno viodo, ali opet on nam nemože postaviti brnjicu, da kako rekoli, noprošudimo smjer cijeli i pojedino čine, i makar predložimo promjenu zakona, ako se čini, da je što god nekorisno ili nepođpuna u njem.

Dakle ovo nekotjih naših opazakah: Gospodarstveno viodo ustanovljeno je poglavito za poljedolce ili (proma predsjedniku) kako bi se po savjetu reklo za kmetaki stališ. Taj stališ kod nas ima maleno posjede, četo bez dobrih putevah, kojimi bi lahko doveo do trga svoj prirod, a uvijek bez kapitala, da kojokakva gospodarsko pokušo čini na veliko. Polag toga mislim, da bi pri svih pokušajih, koje čini naše gospodarstveno viodo, imalo biti predložima uvijek priliko našoga poljedolckoga stališa, malenoga pojedna, bez kapitala, četo bez dobre priliko, da utriži ono malo što bi mu preostalo.

Od par godinah čisto nam uljiko u pokrajini ljudi tomu poslu vještii. Oni dolaze iz Italije, iz Toskane.

Po načelu dobro uprave, da što narod troši za obćenito potrebe, treba nu drugim kanal povratiti, ja držim, da oni se bilo odmah kod prvog putovanja njih čistihleah po Istri moralo pridoliti jim za svaki kotar po dva razumna čovjeka

onoga kotara, da se muđo razloznomu kladitronju naseleah. Tako bismo već drugi put bili mogli, porabiti to domašo, racimo kotarsko nauđitolja, pristodili kitaro putno troško Toskanacah ovamo. Inatrag, a domadi ljudi radili bi u manju oionu, jer Toskanec nemože ostaviti dom i svoje gospodarstvo pak idu u Istru, a za navadni nadničnu bud u vromu kad mu je kod kudo najviše posla.

Čini mi se, da se pokušaji našoga gospodarstvenoga vioda stožu protežno na vinarstvo. To je do istina poglaviti prihodi u nokli stranah Istri, ali imamo kraja, gdje vno nospušva podilpote, pa unjuđ kako druguda po svluto prajodini kitaru dobivaju voliko koristi od gođunja plodnih stabihi, to jest od vodarstva. Koliki je, da se našo gospodarstveno viodo više bavi tom strukom zopodarstvu, to jest vodarstvu.

Istina je, da je u tom pogledu u pravačunu za bududu godinu predviđeno učelo, na primjor za voličaj u Klanj opradičljeno je fr. 100 -- ali se je htjelo mnogo raspraviti dok se je to napokon dozvolilo, ili bolje rekud dozvoliti moradu.

Stodnarstvo ili gođunjo domadih životinja po mojoj misli nije namiljeno pravo.

Poganjamo se za Bog ama kojimi vrsti o v a a h iz tudjih krajevah. Kod nas ovdarstvo vrad još nošto na Krasu i po otoku Orsan. Nodržim, da je pamotno uvaditi tudjo pamtino iz krajevah štihli i boljih pašom u krajova našoga Krasa pustoga, oštrog, nablijenoga kamenom, a na mnogo mjestih obradunoga trnjom. Domada pamtina tpeđljiva, splošna i čvrsta najbolja je za ove krajeve. Samo treba, da se ono popravi razloznom plodijem, boljom krmenom i boljim čimam, osobito, da se puk nauđi na njihotu i čimadu.

Vidite u našim gospodarstvenoga vioda, da se već par godinah pripravljaju nove se dobavu juncnah za razplod i to iz Italije iz Romanje, jer da je ova vrst najprekladnija za oplemenjenje av zapudnolstarsko tako zvano buječo pamtino.

Gospodo, ja držim, da se pamtino potreba popravljeni križanjom s juncii tija iz Romanje. Na zemaljskora pokudalstvu ovdje huntu vola od kakovih 800 kilograma, a to je dokaz, da se uz red i prišćenu huntu dade uzgrediti lepo govodo.

Opeta mi se čudno vidi, kako čenite poslati za june i Italiju, kod toliko liepoga blaga, što ga ima naša država. Taj je poznato kako naš Talijan nian broj volovah kupuju u naših zemljah, po gotovo u Hrvatskoj.

To su nokoje opazke, gdje se razliko naš nazor. A sadu dolozim na poglaviti prigovor, koji je u oćeloj stvari prava "dolonto nota".

Ako je gospodarstveno viodo ustanovljeno poglavito za seljački stališ, a volika većina toga stališa jesu ljudi hrvatskoga govora, razlozno je pomisliti, da se u gospodarstvenih pitanjih u govorih i pismih rabi jezik onih, za koje se razpravljaju i kojim se govori i piše. Inađo nije moguće, da bude pravoga napredka.

Nam je svim u pamoti, kako su nad Apostola našli goruđi jezici i nauđili jih govor različitih naradah.

Ta nauka sluša se svuda, gdje je narodah raznolikoga govora. I državnim zakonom priznato je to pravo slovinekom puđnatstvu Istro, samo od vašo strano nođito, da ga priznato. Take napredka pravoga nemože biti. Seljak je već sam po sebi konservativac, drži se starih navadah čvrsto, pa koliko je to s mnogih stranah dobro, toliko je zlo, što tožko priono uovo savjeto i nagovoro. Pak ako je muđno sooskoma puku upliti novu koja nauku i onadu, ako mu se govori njegovim jezikom i u duhu, koliko će biti muđnije napredovati odbijajuć ga već tim, da mu se go-

vori i piše tudjim; njomu nepoznatim jezikom?

U poslednjoj volikoj skupščini gospodarstvenog vioda bilo je od naše strane predloženo, da se namjesti čovjek, koj bi pravodilo hrvatsko i slovonsko dopise pojedinačoh i zadržah, i koj bi opet odgovor i pitanja na sadržaju pisao hrvatskim ili slovonskim jezikom. Taj predlog udjelnoj je zato, što mi priznajemo, da predjednik i tajnik gospodarstvenoga vioda nemožu hrvatski i namogu se u kratko vrijeme nauđiti. Mi bismo imali pravo zahtijevati, da ljudi, koji vrlo čast i službu u poslu čuđnom se poglavito sooskoga hrvatskoga puka, poznaju takodjer taj jezik. Nogo njošto toga mi smo gore rećem predlogom pitali najmanje što smo mogli.

Na to je g. predsjednik spomenuo neko paragrafo zakona o gospodarstvenom viodu, izvedo, da ono naše pitanje nemože doći u protus.

Tako se dolista nezmatupaju interesni vedino puka u Istri. Tu su proti našim opravdanim i malonim zahtijevom već neki drugi razlozi. Ali, visoki saboro, koliko god mi bili skromni i potrebiti, od sadu napred nođito nauđi, da bi hrvatski puk Istro lahko prodati svoju stvarinu i djodovinu, odvažnu jezikom i običaj, pak sa zdjelu lađe kao ono čvav.

Naradi, kojih je poglavito radnja, obradivljanje zemlje, noprođaju tako lahko, i hrvatski puk obdržati do ovi zemlje, koja viodinom natupaju svojom svoja obrata, i nijedan alla nođu mu oteti jezik, dapnda hrvatski govor pročitati do se po starih svojih mudjah.

Znač? Zato, jer proti nastojanju onih, koji u gospodarstvenih pitanjih nođu ništa, da nauđu o narodnosti voliko većino puka u Istri, stoji druga volika historička istina: Slovinski rod prošati do bez sio i tu no priliku, kao što je prostao dosta među i ogajni. Nad narodom, kojega smo i mi činovi, običajni se je od Novo Zemlje do Šuče, od Luzzo do Carigrada rod Golgotkoga mudenika: Blaženi krotki jer do zemlju posjedovati!

GOVOR

zastupnika dra. M. Laginja u saboru pokrajine Istro prigodom raspravo o pitanju rumunjske škole u Šušnjovici. (Iz talijanskoga)

Visoki saboro! Pitanje, koje protosamo ima savse povjestate vrednosti i ništa drugo.

Noima dvojako o tom, da je u Istri ostanakah romanjski plemoh, i da jih je u prošasta vromona bilo mnogo višo. Ali da se o Rumunjih kao narodnosti Istro može govoriti, to mi je pravo, koju čujom (oh! oh! od vodino).

Oni tako zvani Romani u Istri, ili bolje rekud "Ciribirci", kako se zovu, nisu narodnosti rumunjske, koje su Dako-Romani kraljevstva rumunjskoga i nekotjih stranah naše države, kao Bukovino i Ugarske.

Ovi naši Ciribirci jesu ostanoci onih rimskih vojnah, koje su proizle iz Italije kroz Istru, ostavljale svoje "taboro" (Castra) i u njih ljudi, to su nastala sela, kadgod muničijipi. Ti stanovnici bili su Bog zna kojega latinskoga koljena, kad bi se išlo dublje iztraživati.

Današnji puk, koji je nošto sahranio ono smjose jezika romanskih, nemože se zvati Rumunj.

glavah, a pišu se: Stambulló, Zadrković, Banković, Marañilló i tako dalje. To nisu ostanoci romanjski.

Ona plemena poslovinila su se, pravo rekud, pohrvatila. I to je istina. Glodajte jim kulturu. Ključ dolazi od latinskoga "colore". Tomolji kulture jesu "colore doos" (imati vjeru) i "colore agras" (obradivljati zemlju). Sadu, tako zvani Rumunji Istro imaju vjeru rimsko-katoličku, ali po jeziku hrvatsku (Buka od vodino). Da! Ovi se već vjekovo uđu Boga moliti u jeziku hrvatskom; oni znadu što do rod: Bog, blagoslov, raj, itd.

Sve njihova uprave poljedolcke imaju imena čista hrvatska (Vodino vje, Ja so).

Tako u govedu i Govarito s oimii ljudi i vidili četo, da se u govoru Istri. Isto tako u okolli Poreču našloto pratinena: Vukalović, Jurković, Lavrinović, našloto poljedolcke uprave "plug, lomak, otina, itd., a to hogno imu besjede talijanski.

Poznam one ljudo i znam, da oni rabe onu mjočaniku jezika još naravo lud lađe, da je drugi nerazumljivo. Opazim toliko, da se od dosat naprad broji hrvatski, da najpreprostiji mladi izrazuju se hrvatski, tako, da do u onaj mjočaniki jezika biti jedva sadam, osameto riječi romanskoga vrela, ili u obće latinskoga.

Sve to dovodi me do misli, da onih 47 molitoh, koliko ih jih jest, nisu dobro razumjeli molitobno podnosenu na ovaj visoki sabor; jer istim prvom, kojim tražo školu rumunjsku, možda volim, mogli bi tražiti školu jezikom klasičnim latinskim, kamo se možda više prilježuje njihov djilekt.

Nego ja mislim, da oni ljudi šbitjn želo nauko, dakle školu, a da nepitaju naš rumunjsku. Mođu li ta škola biti talijanska ili hrvatska, o tom može biti prepova među nam, kako stvari sadu stoje. Ali o tom, da bi se ustrojila škola rumunjska, mislim, da potreba razbijati glave.

DOPISI.

Iz Gradišća komcom oktobra 1888. *

Godina dana nije jošto, što ustrojilo ovdajšji rodoljublji uz nastojanje i pođrtvovanje volioć. g. župnika hrvatsko društvo pod imenom: "Istarska čitaonica". Spujer i oij rećomom društvu jest: uz čitanje pouđnih knjiga i novina, uz pouđne i venelo razgovoro i zabavo dizat zaslepljenog i zaspasnog istarskog patnika iz tame duševno, to kazat mu pit, koji ga vodi do prvotje. Svaki, koji je poznao ovdajšnje okolnosti, čuđo se tom pokušatu, misle, da se slabim plodom uroditi. Nu na venelje naše i proti svakomu ođekivaju počelo je rećeno društvo admah koronje pušćati, to stinim i vidljivim načinom krotiti po putu, koji ga vodi do oprediljenog cilja. Društvo hvala Bogu danomico rasto i napreduje, a to je pokazalo i 23. pr. mj. koj dan do ostati duboko usadjen u sru ovdajšnih rodoljubi. Onaj dan vidjelo se, što se sve mođu slogom postidi; vidjelo se kakav vjetar u Gradišću duva, vidjelo se, da još tinja, dapnda, da gori oganj u sreih poštonih i vjernih Gradišćana.

Kao što bijašo već javljeno, držalo je naimo spomenuoto društvo 23. pr. mj. prvu svoju zabavu, i to za proslaviti 40godinje blago i sretno vladanje Njeg. ap. Vol. našeg cara i kralja Frana Josipa I., kao što bi odlučeno dnó 16. pr. mj. u prvog godišnjog skupščini na predlog voličtvenog i voličtvovalnog g. župnika I. na Gabričića, predsjednika naše čitaonice. Tko nije lično prisustvovao toj prvog zabavi, skoro da nobi vjerovao, da mođu Op. Ured.

„Hrvatska čitavnica“ u Gradišću takovu zabavu prirediti, jer ne samo, da bijaše snatavljeni program točno izvršen, nego se jo i popunio, jer su nas gg. česki bogoslovi iznadili krasnim sviranjem. U roku od osam dana odložilo, uredilo i priredilo se sve, pa ipak jo tako lipo i gladko izšlo, da jo svakog iznadilo. Već u predvečerje istoga dana počeli dolaziti daljni gostovi. U večer pako istog dana oko 5 1/2 sati sakupila se u krasno, svjetlo, bršljanom i silikami orasko kudo okićenoj i uredjenoj dvorani, lipa kita rodoljubna, što domaćina, što gostova, svih na okupu do 70. Osobito bijaše u liopom broju zastupano svećenstvo, kojeg bijaše uz bogoslovo do 10. Bijaše tu istarskih Hrvata, Slovenaca i Čoha. Lepozavija zastava najvažnata pukla, da tu mora biti nešto izvanredno. U oči jo pala tu svakovom jedna stvar, t. j. to, da nobijaše vidjeti zračnih zastava. Koji li jo uzrok slavno os. kr. kotarsko glavarstvo našlo, da zapriodi izvesnoj narodnih zastava, nozamo. Na krivo nam se čini, da nam se u ovakovih prigodah našo starodavno pravico nekida.

Oko 5 1/2 sati stupi prodajnik na pozornicu to pozdravi prisutnu gospodu kratkicu al ganutljivim govorom usavajim: „dobro došli“ to spomenuv usrok današnjeg slavlja. Iza pozdrava prodajnikova pojavio su djak A. Čaj, dčto od 10 godina, koji jo doklamovao „Carovku“, što bi burnim pjeskanjem pozdravljano. Odjlovav zatim pjevajući „carovku“ stupi pred obdnuvao g. G. J. Gradišću, do kredo prigodno slovo. Premda rodjen Slovenac i tek 2 godinu medju istarskim pukom, orisan on lupim, čistim i živim govorom u krasno zivot Njeg. Velič. spomenuv naposao poglavitja dobrodinstva, koja jo primila državu austrijsku u obdno za vladanja Fran. Josipa I. i naposao, koja dobra jo primila austrijski Slavjanin, koja istarski Hrvat. Na koncu govora pozove prisutnu na trokratni „šlavo“ Njeg. Velič. Fran Josipa I., što bi uz velike odusovljenje na „šlavo“ pozdravljano. Zatim sliodilo opet pjevanje i deklamacija „Brada“ od Preradovića, što jo tako lipo izšlo, da su svi prisutni željeli, da se opotrije. Deklamovali su gg. J. B. i A. E. Osobito vesulio svu gospodu kad vidiše, gdje so g. A. E. rodjen Čoh u dčtoj hrvatsini a bratom istarskim Hrvatom razgovora, rukuje i ošljuje. Iza objavljenog programa bijaše skupna večera. Po hrvatskom običaju stalo se redati zdravice. Dignu se volud. gosp. dr. Dukić, nadavši najprije Njeg. Velič. pozav prisutnu na trokratni „šlavo“, zatim velod. g. Ivana Gabričića zahvaliv mu se na trudu i poštovanju, što ga ulažo na dobroti hrvatsko stranke u Gradišću. Vasolim se, redno imenovani gospodini, al zajedno se i dčto, da vidim ovaj obranu toll lipu kita našeg naroda, premda mišljah, da se što takova u Gradišću nebi moglo očekivati. Poslije toga zahvalio se g. prodajnik svoj prisutnoj gg. izvanj vodilji i zadovolnost, što on ne dostojali u tako lipom broju pohoditi našo državo, tu budilicu i štititelju narodnih težnjah i misli. Nazdravljano se jošte bradi Čohom, hrvatskim istarskim i českim zastupnikom, „Bratovštini“ za koju se sabralo f. 1150. Uz pjevanje i sviranje narodnih pjesama zabavljalo su družtvo do ponoći, dok se napokon mirno razišdo izvanj želju, da bi trebalo jošdo takove zabave prirediti, da bi se jednom iz metvila diglo tužnog istarskog patnika, vjernog podanika Njeg. Velič., svojeg promislivog vladara Fran Josipa I.

Na koncu zahvaljujuć se gg. českim bogoslovom, lindarskim i ostalim pjevačima i svima, koji su bili u čom doprinosili, da svečanost što lepše izšlo, želimo, da bi nam se sretno opeta u našo kolo vratili čim prije.

Prijo nego li zaključimo nemožemo a da ne spomenemo, kako se nouljudno i bezobrazno ponahla šarajnička svojita u Gradišću ono isto noći, kad jo ovedeno družtvo hrvatsko držalo zabavu u proslavu 40 godišnjeg vladanja svojeg vladara. Neda se pamtiti zašto so baš onu noć pred župnikom stanom svakovrstnih laži i psokata rigalo proti g. župniku i ostalim svećenikom, ako ne za pokazati svoju nezadovoljnost nad svečanostju, koju jo obavila ovdčšnja čitavnica.

jer imada oanoju prilično nelostanostih, o čemu govore lievičari obširno i bozobzirno. Razprava će svršiti tamo u subotu ili ponedjeljak, te će doći odmah na protres novi vojni zakon.

Poljaci u Šlezkoj pokročili su za korek glade jezikovne ravnopravnosti kod sudova. Šlezki sudovi primali su do sada surbane podneske u poljskom jeziku, al su jo riešavali u njemačkom jeziku. Usljed pritužbe nekoga Poljaka iz Šlezije razsudilo je vrhovno sudište, da se moraju sudbeni podnesoci riešavati u onom zemaljskom jeziku, u kojem bijahu podneseni. Odluka vrhovnoga sudišta pisana ja poljskim jezikom. Ovu odluku prepravljamo Hrvatom i Slovencom Istro, noke se na nju pozovu i odlučno zahijevaju riešitbo podnesaka u narodnom jeziku; zakoni ho, naredbe i odluku, pa bilo ono po nas i najpovoljnije, nokoriste nam ništa, ako se neznamo ili nečemo s istim služiti.

Vrak Českojga naroda dr. Rigor slaviti će za koji dan svoju sedamdesetgodinšnju, pa će ga sv. zgodom česki narod, naposao njegovi drugovi i prijatelji bogato nadariti i svečano odlikovati.

Dogovori medju hrvatskom i srbskom strankom u Dalmaciji nisu se andu uspjeli. Srbi su naime na hrvatsko prodlogo odgovorili, da ih prihvatiti nemogu, no da je važnost narodnih glasilih, da pripravu put konačnomu sporazumljenju.

U ugarskom saboru kantia je nekolicina pristala vladino stranke učiniti škakljiv prodlog, da se dozvoli jednogodišnjim dobrovoljnom posluziti čestničke izpi'o i u madjarskom jeziku. Prodlog taj nobijaše ipak podnešom, jer da mu se jo Tisea protivio. Hrvatski sabor dovršio je razpravu osnovu o nadružnom zakonu. Noznatnimi izpravkami bijaše po vladi predložena osnova velikom većinom prihvaćena. Sada jo na dnevnom redu razprava o proređivanju. Svi opozicijski narodni govornici izjavili su proti predloženoj osnovi, jer da jo stanje u zemlji nesnoano i da noimaju u sadašnjaju vladu povjerenja.

Šrbija: Kruljica Natalija postignala je tomoljto sačinjen protest proti razsudbi metropolitja Teodorija, koji ja razričio brak izvanju kralja i kraljice. Ona smatra postupak kralja i metropolitja nezakonitim, jer so protivni crkvenim i državnim zakonom. Pododbor za reviziju ustava dovršio je svoj posao, te će sada izručiti svojo zaključeko namu odboru. Ministar Kristić upravlja sa izbori za narodnu skupštinu kao što jo jo očekivalo, t. j. zakuparvanjom opozicijskih biračkih. Kada su izbori izbornikah bili dovršeni, dolkinuo je kralj Milan rećivo izbore i dao jo raspisati nove. Za nove izbore imenovati će kralj komisiju za svaki izborni kotar, ta će komisija sastojati od tri člana, od kojih će svakoj političkoj stranci jedan pripadati. Ovo će komisija imati nadzirati izbore, da nebudu pritužbah kao kod bivših. Čudno!

Rusija: Vladi pošlo je srotno za rukom sklopiti veliki zajam, premda su Niemci i Židovi proti tomu živu radili. S njemačkim priestolnim govorom, da su u Petrogradu posvo zadovoljni, jer da je Njemačka zapustila izazivajuću politiku naproti Francuskoj.

Francuska: Medju francuskim političkim strankami vlada najveći razdor, pak so jo bojati ozbiljnih posljedioah.

Njemačka: Priestolni govor, kojim jo stvorio cesar Vilim njemački sabor, jest vrlo triezan i miroljubiv. Cesar je opetovno naglasio dobre od-

noskaje sa svimi susjeli n njegovo nastojanje da ido neprestano za tim, da se uzdrži mir.

Franina i Jurina

Fr. Ši čul Juro, kako se jo va saboru neki taljanski zastupnik razkokođakal višed, da Hrvat i Istri imaju dosta škol

Jur. A šta čes, Frano moj, laž mu jo bržnom oči zasleplila, pak nemoro istno vidit.

Fr. A vora još manje ju govorit, ač to jo po taljancu, da ččavi ostanu vavik ččavi

Jur. Po moju puru nobudo tako vavik!

Fr. Kako ido, brajno, va Vlanjano? Jo da podolo auno grljat tamošnje Hrvat? —

Jur. Vajmo brato, što jo i naopako za onaj puk, kada so njegovim zastupnikom palinom prili, a i glas iz Vlanjana kažu, da nedo bit bolje, dok tuđnja budo gospodarila hrvatskim ljotikom.

Fr. Ča dakle Hrvat to ne brani nikakov zakon — — — ?

Jur. To čemo videt, ač budućnost nedo nam zlagat.

Različite vesti.

Četrdesetgodinšnja vladanja Njogova Veličanstva cesara i kralja Fran Josipa I. Dno 2. decembra t. g. bitl do 43 godina, što jo naš premlaostivi cesar i kralj Fran Josip I. stupio na drveno preostloje svojih anđliih prafjedova. Svi narodi prostano državo kanili su taj dan što svečanije proslaviti, da tim obnove i potvrdo svoju ljubav i nepokolobiva odanost do slavno vladajućeg cesara i kralja. No Njeg. Veličanstvo izjavi opetovno i ožučno, kako šol, da so taj dan nopripravljaju nikakov ludni i skupocelno svečanosti i veseloo, već da so novalo, što no go so jo kanilo u tu svrhu potrošiti, drugo u dobrotvorno i plemenito svrhu. Radod po šolji i nakalni Njeg. Veličanstva, najšdo so upravo gradovi, družtva, korporacije i pojedinci, ustanavljajuć bogato zaklado za crkvo, bolnice, siromah, udova i sirote, za svakojake pravosluno i čovjekoljubivo zavudo ili ustavo. Silan novac, što bi so blo dno 2. budućeg mjeseca u svakovratno svečanost potrošio, bitl do tako po velikodušnih intencijah Njeg. Veličanstva uložon u razno plemenito i čovjekoljubivo usavnevo, kojih do većina nositi imo promislivoga vladara.

Naš narod u Istri nemože se žallbožo najčešći s ostalim plemeni Austro-Ugarsko u bogatih darovih i zadružbinah, no nima dvojbe, da u jedinom činu nedo za nijednim plemenom zasotati, t. j. da čo so u nedolje dno 2. decembra pobožnim sroem i vrućom molitvom utodi pred prestolje Svovišnjoga, da nam još dugo poživi i obuva dragocinji život promislivoga oca i vladara Njeg. Veličanstva cesara i kralja Fran Josipa I.

Provljni dar. Njeg. Velič. cesar i kralj Fran Josip I. darovao je iz vlastito blagajna za poljepšanje nove podružice crkvo sv. Martina kod Buzeta 200 for.

Imenovanje kod političko upravu u Dalmaciji. G. Dragutin Truksa, bivši kotarski kapetan u Lošinj, gdje jo ostavio u našem pučanstvu najbolju uspomenu, imenovan je ovih dana pravim namjestničkim svjetnikom u Zadru. Našo oćođano, koji žalo za gg. Truksom i Simzigom, i kojim so vrućaju vromena Aleksandra roliloga, zadovoljiti do bez dvojbo ovo promećnuće bivšeg kapetana.

Imenovanje. G. Anton Robek s. kr. poradni nadzornik u Trstu, imenovan je poradni nadzornikom IX. razreda u Lubljani; G. Ivan Lončar, financijalni zvezepist, poroznim nadzornikova.

Imenovanje u trgovačkoj mornarici: Kr. pomorska vlada na Rieči imenovala

jo kapetani dugo plovlitbo sliedede podkapetane: g. Jakova Mikoda iz Trsta, g. Milina Pačkurića iz Rieke; nadaljo imenovala jo podkapetani sliedede mornare: gg. Modesta Sablića, Adona Rajčića i Ivana d'Anconu iz Rieke, g. Atila Babana i g. Antona Martinolića iz Malog Lošinja.

† Dora d'Istria. U subotu na večer oko 6 sati prominula jo kneginja Helena Koltov-Masensky, rodjena Ghelca, na glam smrti u Firenci u svojoj villi u naružaju svojo sobarico. Već so jo odprilo osjećala slabom, no ona jo svoju bolest znala sakriti svojim prijateljima, koja ju ovo u čestdesetoj godini stvorali u grob. U bolasti ju nije nitko dvorio osim njeno sobarico i starog vrtlara Marka. Kad se jo sluga vratio iz kavano Doney, da joj doneso po običaju ručak, bijaše već kneginja mrtva. Slavna kneginja Koltov-Masensky, koja so jo proslavila kao epistolica „Rouv-a-doux Mondes“ i kao spisateljica mnogih knjigah, pod pseudonymom Dora d'Istria, rodila se jo u Bukareštu 1828. od oca Mihajla Gheke, koji bijaše ministarom unutarnjih posalah knežovino Vlanke.

† Dr. Josip Jirođok. Česki narod izgubio jo dno 25. t. m. čestitoga rodoljuba i glasovitoga pisca i političara. Toga dana umro naime u Pragu dr. Josip Jirođok iz poduljo bolosti. Pokojnik jo već rano počeo so baviti knjigom, to jo godinu 1848 kao 23 godišnji mladlj urediljav „Praško Noviny“. Namjotkon u bedkom ministarstvu nezavto, anstavio jo mnoštvo českih školskih knjiga, a kašnjo kao ministar nastavu u Iohovwartovom ministarstvu uvoo jo poljski jezik na izvokomno svanidlični, utomiljo u Krukovu akademiju znanosti, ishodilo, da so jo kod izpita učiteljskih kandidata izpitivalo i českim jezikom, to ustrojilo u Moravskoj množnu školskih škola. Mo jo prodajnikom českojga učenoga družtva, čnao zagovabako i kerkovsko akademiju znanosti, zastupnik na českom saboru i u carovlinskom viedu. Najznamenitije njegovo knjigovno radnje jo: „Pokus, da so rusinski pišo latincom“. „O pravoti kraljodvorskega rukopisan“ itd. Slava mu!

iz Voloskoga javljaju nam, da so tamo avralita spot Njuzina osaraska Visost nadvojvodkinja Maria Antonia od Toskano, to izabrata dražestnu „Črnikovicu“ za svojo stanovanje. Dostojala so jo visoka gospodja pogladat! nakojo radnje, izvedena na poljopisnje mjestu u ovoj tekućoj godini i darovala u tu svrhu lipu svotu od čitav u forintih. Plemenitoj drovavateljki budi najamirnija zahvala, a obilna plaća od Boga. Nadvojvodkinja Maria Antonia joat vrlo pobožna i plemenita gospodja, koja nikada neskratari kad treba pomoći siromahom, bolnicam, crkvam i školnim bogoljubnim ili čovjekoljubnim ustanovam.

U našu krasnu Opafiju stigla jo i trojica brndi knezova Karagjorgjevića, koji boravo ovdjo radi bolasti šodnoga od trojice pod nepravim imenom. Oni neobdo s mlitku onim na bečoliti. Krasni su vam to i ozbiljni mladi mužovi. Mi njim želimo ugodon ovdjo boravak. Imado i drugih gostova dosta, na večera ovih jo: Niemci i Madjari.

iz Vlanjana primismo sliedede redko: Nije nam, g. uredniče, do toga stalo, da so posluzimo u političko svrhu činjenicom, koja po našem mnenju nespada podniško na političko polje, već jo svaim crkveno narav. Da nobudo predugačak predgovor, prozračio odmah na samu stvar. Od staro starije jo kod nas običaj, da se pjeva u crkvi Bl. Gospo Poljako (B. V. doš čamp), koja spnda pod župju vizinadsko, koji put kroz godinu sv. misa, a pri njoj pjeva so epistola i sv. evanđelje u hrvatskom jeziku iz tako zvana misala „ščavota“ (takovih knjiga nadjo so u ovoj biskupiji na raznih mjestih), koji so rabe u crkvi još od doko kadno jo naša narotna istarska zemlja bila u pandžah metekoga lava). Naš duhovni pastir dčral bi u prijašnjem doba i prigodno slovo u hrvatskom jeziku, a nijedan so nije nikad našio, da bi išta proti tomu prigovorio. U novije doba pak radit nastabio svećenstva, koja vinda u ovoj obujoj biskupiji, dogodilo se, da jo upravljao ovom župom i koji zvečnik, koji nije poznavao jezika svojih župljana, koji jo: ogromnom većinom Hrvat, pa lahko so jo obilo, da taj po hrvatski puk u duševnom obziru velokoristan običaj bude u skoro zaharavljen i zanemaren. Sada pako šadno dobise Vlanjanski župljani pastira, koj prozračio i govori čsto njihov hrvatski jezik, dali so oni na nogo, da oživotvoro ono, što jo bilo na njihovu veliku žalostno što: zanemaron, to učinili volubnicu i odosovali ju na ordinarijat u Poreč, da so udostaji dopustiti, da so ona

Pogled po svijetu.

Trst, dno 28. novembra 1888.

Austro-Ugarska: Carovinsko vieće razpravlja još uvijek osnovu zakona o nasljednom pravu za srošnja gospodarstva. Razprava teče pomalo

* Tada su se razbili u Vaškoj biskupiji svuda, Op. Ured.

